

branques de la literatura universal, fou un dels bons poetes de la Renaixença catalana als últims anys del segle passat; la seva erudició li va merèixer un lloc de responsabilitat en la confecció de l'Enciclopedia Universal Ilustrada («Enciclopedia Espasa»); fou fecunda així mateix la seva producció periodística en la premsa barcelonina escrita en llengua espanyola. A remarcar sobre tot les següents sèries d'articles publicats a *La Vanguardia*: en 1911 començà els *Estudios biográficos-bibliográficos-aneecdóticos sobre el Renacimiento literario catalán en el decenio de 1875 a 1885*; l'any següent les sèries de *Triunfantes y olvidados*; en 1913 *El catalanismo literario en las regiones*; i un any més tard, *De mi rebotica*. En 1915 va començar una altra sèrie sobre *Próceres catalanes de vieja estirpe* amb interessants biografies de prohoms catalans. Seguiren encara d'altres. Un recull dels articles publicats de 1919 a 1923 foren reunits en el volum *Los Buenos Barceloneses. Hombres, costumbres y anécdotas de la Barcelona ochocentista (1850-1870)* aparegut en 1924. En aquesta obra es fa palesa la seva erudició, la seva memòria prodigiosa, l'interès que sabia donar a l'anècdota, a la vida pintoresca del temps que narra, i l'habilitat de fer reviure els personatges de tota mena d'estaments que passen en el panorama de la Barcelona vuitcentista que és el seu llibre. Una cosa semblant podríem repetir d'altres volums del mateix caràcter que seguiren: *Oliendo a brea* (1926) sobre gent de mar i *Barcelona isabelina y revolucionaria*, obra pòstuma (1930). Una reconstitució del passat com En Masriera havia fet, sobre tot en allò que es refereix a la Barcelona del segle passat, sols era possible de part de qui ultra les qualitats que posseïa d'excel·lent narrador, conegués la producció de l'època referent a ella. La qual cosa havia aconseguit a força d'investigació i d'amor a l'obra que duia entre mans i que sempre li havia captivat l'atenció. Així no és estrany que per tema del seu discurs d'entrada a l'Acadèmia de Bones Lletres triés l'exposició de les *Fonts bibliográfiques de l'història y costums de la Barcelona vuitcentista* (1924). La seva lectura ens posa al davant horitzons més amples del que hom podria haver sospitat de primer antuvi. En Masriera escrigué encara algunes monografies locals. En un mot, la seva figura és d'un relleu ben visible dintre la renaixença catalana, sota diversos caires.

La bibliografia d'En Masriera es troba reunida en màxima part en la resposta del Sr. L. C. Viada i Lluch a l'esmentat discurs d'entrada: *Discursos llegits en la «Real Academia de Buenas Letras» de Barcelona en la solemniat recepció pública de D. Arthur Masriera el dia 8 de juny de 1924* (Barcelona, 1924) i en B. Bassegoda y Amigó, *El Polígraf N'Arthur Masriera y Colomer*, necrologia llegida el 27 d'abril de 1930 (*Bulleti de la mateixa Acadèmia*, XIV, 262-280). — R. D'A.-M.

Josep M.ª Roca i Heras

Nat a Barcelona l'any 1863, morí a la mateixa ciutat el dia 1 de maig de 1930. De les seves activitats com a polític, com a metge de prestigi, com a historiador, etc., ens pertoca ací remarcar-ne la darrera. Ferm patriota se sentí atret ben aviat pels estudis d'història de Catalunya. A ella consagrà obres ben estimables, basades en la documentació extreta dels nostres arxius, sobre tot el de la Corona d'Aragó i l'Històric de la Ciutat de Barcelona. Les seves recerques en aquests fons constituïren una de les ocupacions preferides, un descans després de les seves lluites en el camp de la política i un derivatiu de la seva actuació professional de metge. Perquè la major part de la seva producció científica és encaminada a il·lustrar la història de la medicina en les terres catalanes, i en aquest sentit l'obra del Dr. Roca representa un pas considerable en l'estudi del passat científic de Catalunya. D'entre els seus nombrosos llibres i articles esparços en diverses publicacions periòdiques de caràcter mèdic, històric, literari, recordarem els següents: *La Medicina catalana en temps del Rey Martí* (1914); *En Jaume Ramon Vila heraldista català de començaments del segle XVII* (discurs d'entrada a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 1918); *Ordinacions del Hospital general de la Santa Creu de Barcelona* (1920); *Mestre Guillem Collteller, metje dels Reys d'Aragó Pere III y Johan I* (1922); *Johan I y les supersticions* (1922); *Lo bressol del Hospital de Santa Creu* (1922); *Notes medicas històriques* (1923-1925); *L'Hospital mig-aval de Sant Macià* (1925); *L'Estudi General de Lleyda* (1927); *Més dades biogràfiques d'En Jaume Ramon Vila* (1927); *La Reyna Empordanesa* (Sibília de Fortià, 1928); *Johan I d'Aragó* (1929).

El Dr. Josep M.ª Roca, home dotat d'un gran do de gents, era tot un cavaller i un excel·lent amic. Els estudis històrics catalans perderen amb ell un dels seus més entusiastes adeptes. — R. D'A.-M.